

goriški letnik

zbornik goriškega muzeja
48 (2024)

2024

GORIŠKI LETNIK – Zbornik Goriškega muzeja

ISSN 0350-2929

© Goriški muzej Kromberk - Nova Gorica

Številka 48 (2024)

Goriški letnik – zbornik Goriškega muzeja je od leta 2021 vključen v mednarodno bibliografsko bazo podatkov European Reference Index for the Humanities and Social Sciences (ERIH PLUS).

Glavni urednici: dr. Ines Beguš, dr. Teja Gerbec

Uredniški odbor: Rok Bavčar, Katarina Brešan, Andrej Ferletic, dr. Tanja Gomiršek, dr. Špela Ledinek Lozej, dr. Marko Klavora, dr. Petra Kolenc, dr. Borut Koloini, dr. Ana Kruh, dr. Boštjan Laharnar, dr. Neva Makuc, Alessandro Quinzi

Odgovorni urednik: Vladimir Peruničič

Izdal in založil: Goriški muzej Kromberk - Nova Gorica, zanj Vladimir Peruničič

Prevod v angleški jezik: Tanja Passoni

Jezikovni pregled: Anja Mugerli

Oblikovanje in prelom: Grafikart, Turk & Co., d. n. o.

Tisk: Present, d. o. o.

Naklada: 400

Zbornik so sofinancirali: Ministrstvo za kulturo,
Mestna občina Nova Gorica,
Občina Ajdovščina,
Občina Brda,
Občina Kanal ob Soči,
Občina Renče - Vogrsko,
Občina Sežana.

Za vsebino prispevkov odgovarjajo avtorji.

Redakcija te številke je bila zaključena 8. 11. 2024.

5 Predgovor

Razprave

9 Tanja Gomiršek

Dopolnilne dejavnosti kmečkega prebivalstva v Goriških brdih: primer oblačilnih obrtnikov (1800–1925)

27 Stanislav Južnič

Krašan kot vodilni slovenski botanik 19. stoletja

59 Neža Pregeljč

Adolf Nývlt: album češkega vojaka na soški fronti

85 Melita Lemut Bajec, Jasna Fakin Bajec

»Kdo bo pisal o nas, če ne mi sami?« Vpliv družbenopolitičnih razmer in mentorja na mladostniško ustvarjanje v šolskem glasilu Izvir srednje šole iz Ajdovščine v obdobju med 1967 in 2009

107 Andrej Jazbec

Poslikava in kip na zunanjsčini cerkve sv. Andreja v Svinem pri Kobaridu
Konservatorsko-restavratorski poseg in nekatere ugotovitve

123 Božidar Premrl

Samouški kamnosek, kovač in ljudski umetnik Andrej Murovec iz Kanalskega Loma

153 Gorazd Humar

Po novo odkritih sledovih Dunaja na Bohinjski in Kraški železniški progi

169 Tomaž Vuga

Kulturni center Nova Gorica: 75 let želja, prizadevanj, poskusov, programov, načrtov, razočaranj, realizacij

193 Teja Gerbec

Projekt Lokalne gline in dediščina: sodelovanje Goriškega muzeja z lokalnim društvom Klub keramikov Kanal

Arheološke novice

- 209 **Matija Turk, Tilen Podobnik, Tjaša Tolar**
Krn: Mala Skrotna
- 217 **Miha Mlinar, Gašper Rutar**
Gabrje: Berje, prodišče reke Soče
- 221 **Teja Gerbec, Tomaž Fabec**
Budanje: Jama Krépnov hram
- 227 **Teja Gerbec, Darko Knez**
Britof: Območje cerkve sv. Kancijana

Ocene in recenzije

- 233 **Vesna Tratnik**
Jana Horvat, Federico Bernardini, Mateja Belak, ur.:
The Roman Conquest Beyond Aquileia (II–I centuries BC)
- 237 **Štefan Čok**
Milan Bufon:
Tržaški Slovenci. Zgodba nekoč največje slovenske urbane skupnosti
- 241 **Neža Pregelj**
Mateja Gomboc:
Gorica
- 245 **Inga Brezigar**
Jože Kurinčič:
Anton Rutar: vrli mož izpod Krna
- 249 **Izšlo v 2024**
- 253 **Pregled dogodkov v 2024**
- 263 **Navodila avtorjem**

Predgovor

Urejanje knjige ima svoj čar. Ponuja stik in usklajevanje z vsemi deležniki, ki so vključeni v ta proces dela, omogoča uresničevanje lastne vizije oz. vizije kolektiva, učenje skozi majhne zmage in napake, zahteva pa tudi iskanje kompromisov znotraj zastavljenih norm. Zadnji deležnik v tem procesu je bralec.

Z zadovoljstvom vam po enoletnem procesu v branje ponujamo novo številko Goriškega letnika. Prispevki so raznoliki in so nastali v sodelovanju z različnimi institucijami ter posamezniki. Nekateri med njimi so svoje znanje preko pisane besede v naši reviji podajali že v preteklih številkah.

V tokratnem Goriškem letniku so avtorji analizirali vire, ki prispevajo k poznavanju življenja in aktivnosti na Goriškem. Med temi so besedila dr. Tanje Gomiršek o oblačilnih obrtnikih v Goriških brdih, dr. Melite Lemut Bajec in dr. Jasne Fakin Bajec o glasilu *Izvir* srednje šole iz Ajdovščine ter Tomaža Vuge o razvoju kulturnih dejavnosti v Novi Gorici. Prispevek dr. Stanislava Južniča predstavlja pomembno osebnost Goriške, botanika Franca Krašana. Božidar Premrl (o kamnoseku samouku iz Kanalskega Loma) in Gorazd Humar (o secesijskih izdelkih na Bohinjski in Kraški železnici) sta se ukvarjala s popisom ter študijo lokalne dediščine, slednji z njenim vpetjem v širši, evropski okvir. Pri delu z dediščino je ključno tudi njeno ohranjanje in obnavljanje. Segment tega dela je podal mag. Andrej Jazbec v prispevku o konservatorskem-restavratorskem delu na cerkvi sv. Andreja v Svinem. Delo našega muzeja oz. študije gradiva, ki ga hranimo, obravnavata članka Neže Pregelj, ki je proučila fotografski album iz naše muzejske zbirke, in dr. Teje Gerbec, ki predstavlja sodelovalni projekt muzeja in Kluba keramikov Kanal. Iz sklopa fotografij izdelkov, nastalih v projektu Lokalne gline in dediščina, smo izbrali tudi letošnjo naslovnico. Z njo simbolno kažemo na nekatere današnje vidike muzejskega dela. Muzeji smo se namreč od konca 20. stoletja zaradi potreb družbenega okolja močno obrnili navzven, k uporabnikom. Ob skrbi za premično in nesnovno dediščino je pri našem delu ključno sodelovanje, povezovanje, vključevanje in trajnostni razvoj. Tem konceptom je sledil tudi omenjeni projekt.

Velika redkost je, da ima institucija, kot je muzej, lastno znanstveno-strokovno publikacijo, ki izide vsako leto. Zato iskrena hvala vsem sodelujočim in financerjem zbornika.

Littera scripta manet.

Urednici

Razprave

Tanja Gomiršek

dr. znanosti s področja zgodovine, muzejska svetovalka

Goriški muzej

SI-5000 Nova Gorica, Grajska cesta 1

tanja.gomirsek@goriskimuzej.si

Dopolnilne dejavnosti kmečkega prebivalstva v Goriških brdih: primer oblačilnih obrtnikov (1800–1925)

Izvleček: Prispevek predstavlja izbrane vire za obdobje 19. stoletja, ki vsebujejo navedbe oblačilnih obrtnikov. Uradni podatki, povezani z evidencami prijavljenih obrtnikov, se namreč vse prej kot približujejo dejanskemu stanju. Po pregledu, proučitvi in medsebojni primerjavi analiziranih virov ugotovimo, da so kmetje poleg osnovne dejavnosti opravljali še številne druge, ki so jim prinesle zaslužek. V Brdih so v vsaki vasi obstajali oblačilni obrtniki in drugi rokodelci, ki jih uradni viri ne omenjajo. Tudi zabeleške poklica v izbranih virih, npr. poročnih maticah, niso nujno odraz dejanskega stanja, saj je posameznik lahko navedel samo osnovni poklic kmeta oziroma kmetice.

Ključne besede: oblačilni obrtniki, dopolnilna dejavnost, Ročni kažipoti, poročni matični viri, Goriška brda, 19. stoletje.

Supplementary activities of the agricultural population in the Goriška brda region: the case of clothing craftsmen (1800–1925)

Abstract: The paper presents selected sources for the 19th century period, which contain references to clothing craftsmen. The official data related to the records of registered craftsmen are anything but close to the actual situation. After reviewing, examining and comparing the analysed sources, it can be deduced that, in addition to their basic occupation, farmers also carried out a number of other activities that earned them income. In the Goriška brda region, there were clothing craftsmen and other artisans in every village, which are not mentioned in the official sources. Even the occupational records in the selected sources, e.g. marriage registers, do not necessarily reflect the actual situation, since an individual could have indicated only the basic occupation of a farmer or woman farmer.

Keywords: clothing craftsmen, supplementary activity, Ročni kažipoti, marriage register sources, Goriška brda region, 19th century.

Stanislav Južnič

dr. zgodovine, dipl. ing. tehniške fizike,
ameriški interpretator slovenske kulturne dediščine pri Ministrstvu za kulturo
SI-1000 Ljubljana, Dunajska 83
juznic@hotmail.com

Krašan kot vodilni slovenski botanik 19. stoletja

Izvleček: Članek predstavlja Slovenca Franca Krašana kot vodilnega zgodnjega darvinista in nadaljevalca Mendlovega dela. Krašan se je najprej izkazal s preučevanjem kraških in štajerskih rastlin ob uporabi svojih dobro opremljenih šolskih laboratorijev, nato pa je svoja odkritja osmisлил v slogu Darwina in Mendla. Čeprav je ostal le gimnazijski profesor, ga številne publikacije postavljajo v vrh slovenske botanike in primerjajo z njegovim dunajskim učiteljem Francem Ungerjem iz mariborsko-višnjegorskega rodu. Tako Krašan kot Unger sta imela kopijo slavnega članka o hibridizaciji Gregorja Mendla (1866). Oprla sta se na eksperimentalne terenske raziskave in uporabila Darwinovo evolucijsko teorijo na svojih poteh do sodobne epigeneze.

Glavne besede: Franc Krašan (1840–1907), Franc Unger, Jožef Stefan, Marian Koller, Gregor Mendel, Charles Darwin, epigeneza botanike, zgodovina botanike in matematične fizike.

Franc Krašan as a leading Slovenian botanist of the 19th century

Abstract: The article presents Franc Krašan as a leading early Slovenian Darwinist and a follower of Mendel's work. Krašan first distinguished himself by studying karst and Styrian plants in his well-equipped school laboratories, after which he gave his discoveries in the style of Darwin and Mendel. Although he remained only a high school professor, many publications place him at the top of Slovenian botany alongside his Viennese teacher Franc Unger from the Maribor-Višnja Gora origin. Both Krašan and Unger had a copy of Gregor Mendel's famous article on hybridization (1866). They relied on experimental field research and applied Darwin's theory of evolution on their paths to modern epigenesis.

Keywords: Franc Krašan (1840–1907), Franc Unger, Jožef Stefan, Marian Koller, Gregor Mendel, Charles Darwin, epigenesis of botany, history of botany and mathematical physics.

Neža Pregelj

mag. zgodovine

SI-5271 Vipava, Slap 52

neza.pregelj@gmail.com

Adolf Nývlt: album češkega vojaka na soški fronti

Izvleček: Prispevek se osredotoča na album češkega vojaka Adolfa Nývlta. Med letoma 1916 in 1917 se je boril na soški fronti, ki je skupaj s tirolsko fronto sestavljala italijansko bojišče. Češki vojaki so v prvi svetovni vojni predstavljali tretji narod po številu vojakov v avstro-ogrski armadi. Bili pa so tudi pomemben člen v bojevanju na soškem bojišču, predvsem na Krasu in v srednji Soški dolini. Prispevek skuša v prvem delu predstaviti podobo čeških vojakov na soškem bojišču, v drugem delu pa se osredotoči na Adolfov album in njegovo vsebino, ki ga Goriški muzej hrani že od leta 1966.

Ključne besede: Češka, češki vojak, prva svetovna vojna, soška fronta, album, spomini, fotografije.

Adolf Nývlt: an album of a Czech Soldier on the Isonzo Front

Abstract: This paper focuses on an album by the Czech soldier Adolf Nývlt. From 1916 to 1918, he was fighting on the Isonzo front that, along with the Tyrolean front, formed the Italian battlefield. Czech soldiers were the third most numerous nation in the Austro-Hungarian army in World War I. They were also essential in the fighting on the Isonzo battlefield, especially in the Karst and the central Soča Valley. In the first part, the paper presents the reality of the Czech soldiers on the Isonzo battlefield, while in the second part it focuses on Adolf's album and its contents. Adolf Nývlt's album has been held by Goriški muzej since 1966.

Key words: Czech Republic, Czech soldier, World War I, Isonzo front, album, memories, photographs.

Melita Lemut Bajec

dr. znanosti na področju zgodnjega učenja
in poučevanja, doc.

Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani
SI-1000 Ljubljana, Kardeljeva ploščad 16
melita.lemutbajec@pef.uni-lj.si

Jasna Fakin Bajec

dr. znanosti s področja etnologije,
prof. zgod., doc., znan. sodelavka
ZRC SAZU, Inštitut za kulturne in
spominske študije,
UNG, Fakulteta za humanistiko
jasna.fakin@zrc-sazu.si

»Kdo bo pisal o nas, če ne mi sami?« Vpliv družbenopolitičnih razmer in mentorja na mladostniško ustvarjanje v šolskem glasilu *Izvir* srednje šole iz Ajdovščine v obdobju med 1967 in 2009

Izvleček: Prispevek predstavi rezultate kritične diskurzivne analize *Izvira*, dijaškega glasila srednje šole iz Ajdovščine med 1967 in 2009. Namen raziskave je bil spoznati značilnosti prispevkov v času, ko so bili uredniki glasila dijaki, ter preučiti vpliv družbenopolitičnega sistema in mentorja na delo mladih. Ugotovimo, da je *Izvir* med samoupravnim socializmom deloval kot orodje za vzpostavitev družbenopolitične ideologije. Opazimo razkorak med prispevki pred osamosvojitvijo Slovenije in po njej. Zaključimo z ugotovitvijo, da je šolsko glasilo neprecenljiv zgodovinski vir za razumevanje delovanja mladine v določenem zgodovinskem času in prostoru.

Ključne besede: glasilo, dijak, mentor, ideologija, srednja šola, *Izvir*.

“Who will write about us if not ourselves?”

The influence of the socio-political situation and the mentor on youth creativity in the school magazine *Izvir* of a secondary school in Ajdovščina in the period between 1967 and 2009

Abstract: The paper presents the findings of a critical discursive analysis of *Izvir*, the school magazine of a secondary school in Ajdovščina between 1967 and 2009. The research aimed to investigate the characteristics of the articles written at the time when the editors of the school magazine were pupils, and to explore the influence of the socio-political system and the mentor on young people's work. The analysis reveals that *Izvir* served as a tool for establishing socio-political ideology during the period of self-managed socialism. A notable disparity is observed between the contributions before and after Slovenia's independence. The study concludes that the school magazine is an invaluable historical source for understanding the activities and perspectives of young people within a specific historical context.

Keywords: school magazine, pupil, mentor, ideology, secondary school, *Izvir*.

Andrej Jazbec

mag. umetnosti, konservatorski-restavratorski svetovalec

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Restavratorski center

SI-1000 Ljubljana, Poljanska cesta 40

andrej.jazbec@zvkd.si

Poslikava in kip na zunanjščini cerkve sv. Andreja v Svinem pri Kobaridu Konservatorsko-restavratorski poseg in nekatere ugotovitve

Izveček: Predstavljen je konservatorsko-restavratorski poseg na zunanji stenski poslikavi in kipu cerkve sv. Andreja v Svinem pri Kobaridu. Poslikave na zunanjščini so bile izpostavljene vremenskim vplivom, zato so bili najprej opravljeni zaščitni konservatorsko-restavratorski posegi. Poslikava je bila očiščena, barvna plast utrjena, poškodbe v ometu pa sanirane in pokitane. Izvedena je bila estetska prezentacija s tonsko retušo. Na kamnitem kipu sv. Andreja je bilo opravljeno odstranjevanje ostankov kasnejših ometov in beležev, odstranjevanje umazanije, utrjevanje nosilca in barvne plasti, lepljenje odlomljenih in odkrušenih delov, domodelacija nekaterih odkrušenih delov ter tonska retuša poškodb. Prezentirano je bilo sedanje stanje z vidnimi ostanki vseh treh plasti poslikave. Letnica, najdena na hrbtu kipa, potrjuje njegovo srednjeveško poreklo.

Ključne besede: stenska poslikava, kamnita polihromirana plastika, restavriranje, cerkev sv. Andreja, Svino pri Kobaridu.

A Fresco and a Statue on the Exterior of St. Andrew's Church in Svino near Kobarid

A Conservation and Restoration Work and Some Findings

Abstract: The paper presents the conservation and restoration work done on the fresco and statue on the exterior of St. Andrew Church in Svino near Kobarid. The frescos were exposed to the weather, therefore protective conservation and restoration work was carried out first. The fresco was cleaned, the paint layer was strengthened, and the damage to the plaster was repaired and covered. An aesthetic presentation with tonal retouching was carried out. The stone statue of Saint Andrew was stripped of the remains of later plasters and whitewash, dirt was removed, the support and paint layer were strengthened, broken and chipped parts were glued together, some chipped parts were re-modelled, and tonal retouching of the damage was carried out. The current state of the building was presented, with visible remains of all three layers of the fresco. The year found on the back of the statue confirms its medieval origin.

Key words: fresco, polychrome stone statue, restoration, St. Andrew's church, Svino near Kobarid.

Božidar Premrl

univ. dipl. lit. komp., prof. slov.

SI-1000 Ljubljana, Resljeva cesta 36

bozidar.premrl@siol.net

Samouški kamnosek, kovač in ljudski umetnik Andrej Murovec iz Kanalskega Loma

Izvleček: Članek je posvečen vsestranskemu samouku Andreju Murovcu iz Kanalskega Loma in njegovemu kamnoseško-kiparskemu opusu, v katerem prevladujejo nagrobni spomeniki, ki so nastali v obdobju od leta 1869 do njegove smrti leta 1884. Velik in pomemben del prispevka obsega ponatis članka etnologa Milka Matičetovega iz leta 1951, ki poleg opisov Murovčevih kamnoseških del in delnih prepisov napisov na njih prinaša tudi precej ustnega izročila o tem mojstru. Sledijo mu podrobnejši biografski podatki o Murovcu, analitična predstavitev njegovih kamnoseških stvaritev ter katalog s fotografijami in podrobnimi opisi njihovega bogatega figuralnega in drugega okrasja, prepisi napisov in opisi njihovih epigrafskih značilnosti.

Ključne besede: Kanalski Lom, Levpa, Milko Matičetov, kamnosek, kipar, nagrobnik, figuralni relief, krilata angelska glava.

Andrej Murovec, self-taught stonemason, blacksmith and folk artist from Kanalski Lom

Abstract: This article is dedicated to the versatile self-taught artist Andrej Murovec from Kanalski Lom and to his stone-carving and sculptural oeuvre, mostly defined by gravestones which he created in the period from 1869 until his death in 1884. A large and important part of the paper consists of a reprinted version of an article by the ethnologist Milko Matičetov from 1951, which, in addition to the descriptions of Murovec's stoneworks and partial transcriptions of the inscriptions on them, provides a considerable amount of oral lore about this master. This article also brings forward a more detailed biographical information on Murovec, an analytical presentation of his stoneworks and a catalogue with photographs and detailed descriptions of their rich figural and other decoration, transcriptions of inscriptions and descriptions of their epigraphic features.

Key words: Kanalski Lom, Levpa, Milko Matičetov, stonemason, sculptor, gravestone, figural relief, winged angel's head.

Gorazd Humar

univ. dipl. inž. grad.

SI-5290 Šempeter pri Gorici

gorazd.humar@gmail.com

Po novo odkritih sledovih Dunaja na Bohinjski in Kraški železniški progi

Izveček: Do gradnje druge železniške povezave avstrijskega industrijskega zaledja s Trstom, dokončana je bila 19. julija 1906, je prišlo kmalu zatem, ko je bila na Dunaju med letoma 1896 in 1901 zgrajena Dunajska mestna železnica. V secesijskem slogu jo je projektiral arhitekt Otto Wagner ter pri gradnji uporabil različne in na originalen način oblikovane litoželezne izdelke za postavitev ograj na postajah, za podporne stebre peronskih nadstrešnic in več drobnejših arhitektonskih elementov za opremo postaj. Večina teh izdelkov se je na različne načine in v omejenih količinah pojavila tudi pri gradnji proge med Jesenicami ter Trstom. Zanimivo je, da do nedavnega vsi ti izdelki pri nas niso bili prepoznani kot dediščina Otta Wagnerja.

Ključne besede: Otto Wagner, Dunajska mestna železnica, secesija, Bohinjska železnica, Kraška železnica, železniške postaje, litoželezni stebri, R. Ph. Waagner.

On the Newly Discovered Traces of Vienna on the Bohinj and Karst Railway Lines

Abstract: The construction of the second railway link between Austria's industrial hinterland and Trieste, completed on 19 July 1906, took place shortly after the Vienna Metropolitan City Railway was built in Vienna between 1896 and 1901. Designed in the Art Nouveau style by the architect Otto Wagner, it was constructed using various cast-iron products of original design for the railings at the stations, the supporting columns of the platform canopies and several smaller architectural elements for the station furnishings. Most of these products also appeared in various ways and in limited quantities during the construction of the line between Jesenice and Trieste. Interestingly, only recently have these products been recognised here as Otto Wagner's heritage.

Key words: Otto Wagner, Vienna Metropolitan City Railway, Secession, Bohinj railway, Karst railway, railway stations, cast-iron columns, R. Ph. Waagner.

Tomaž Vuga

u. d. i. arh.

SI-5250 Solkan, Soška 24 a

tomaz.vuga@siol.net

Kulturni center Nova Gorica: 75 let želja, prizadevanj, poskusov, programov, načrtov, razočaranj, realizacij¹

Izvleček: V prispevku je prikazan razvoj kulturnih dejavnosti v Novi Gorici od njene nastanka leta 1947 do danes, predvsem pa njihova prostorska problematika in njihov vpliv na razvoj mesta. Značilnost kulturnih dejavnosti v celotni zgodovini mesta je na eni strani pomanjkanje ustrezne infrastrukture zanje, na drugi pa razvejana in bogata kulturna ponudba, predvsem kot rezultat entuziazma ljudi, ki so na tem področju delali. Obravnavan je tudi aktualni trenutek, ko je Nova Gorica postala evropska prestolnica kulture, in postavlja se vprašanje, ali ne bi morali tega edinstvenega dogodka izkoristiti tudi za zagon dejavnosti, ki bi pripeljale do izgradnje tistih kulturnih objektov, ki v mestu in širšem goriškem prostoru še manjkajo.

Ključne besede: Nova Gorica, meja, povezovanje, sodelovanje, kulturne dejavnosti, kulturni center, evropska prestolnica kulture.

Nova Gorica Cultural Centre: 75 years of aspirations, efforts, attempts, programmes, plans, disappointments, realisations

Abstract: The paper presents the development of cultural activities in Nova Gorica from its foundation in 1947 to the present day, in particular their spatial issues and their impact on the development of the city. A characteristic feature of cultural activities throughout the history of the city is, on the one hand, the lack of adequate infrastructure, and on the other hand, a diversified and rich cultural offer, mainly as a result of the enthusiasm of the people engaged in the cultural field. The present moment, when Nova Gorica is the European Capital of Culture, is also discussed. The question arises whether this unique event should also be used to launch activities that would lead to the construction of those cultural facilities that are still missing in the city and in the wider Goriška area.

Key words: Nova Gorica, border, integration, collaboration, cultural activities, Cultural Centre, European Capital of Culture.

¹ Besedilo je povzeto po predavanju *Kulturni center Nova Gorica* (Tomaž Vuga, 21. 11. 2023, v okviru Muzejskih torkovih večerov v Gradu Kromberk). V krajši in spremenjeni obliki je bil članek objavljen 24. 2. 2024 v reviji Outsider (Spletni vir 1).

Teja Gerbec

dr. znanosti s področja arheologije, muzejska svetovalka

Goriški muzej

SI-5000 Nova Gorica, Grajska cesta 1

teja.gerbec@goriskimuzej.si

Projekt Lokalne gline in dediščina: sodelovanje Goriškega muzeja z lokalnim društvom Klub keramikov Kanal

Izvleček: V članku je predstavljen večletni projekt Lokalne gline in dediščina, ki ga soustvarjata Goriški muzej in Klub keramikov Kanal. Projekt se ukvarja s proučevanjem glin ter se navezuje na dediščino rabe glin in izdelave keramike od prazgodovine do časa starih opekarn (frnaž) na območju med Posočjem, Vipavsko dolino in Krašom. Leta 2023 smo rezultate dela predstavili v obliki razstave, ki je prilagojena za gostovanja, v 2024 pa izvedli spremljevalni program k razstavi. Članek predstavi idejo, namen in koncept projekta, način dela in rezultate ter obravnava izkušnjo sodelovanja in vključevanja v aktualne pobude slovenskih strokovnih muzejskih organizacij.

Ključne besede: Goriški muzej, Klub keramikov Kanal, glina, keramika, kulturna dediščina, participacija, trajnostni razvoj, učenje.

Project Local Clays and Heritage: Cooperation Between Goriški Muzej and the Local Ceramics Club from Kanal

Abstract: This paper presents the multi-year project Local Clays and Heritage, co-created by Goriški muzej and the Kanal Ceramics Club (Klub keramikov Kanal). The project deals with the study of clays and is related to the heritage of the use of clays and the production of ceramics from prehistoric times to the time of the old brickworks in the area between the Posočje region, the Vipava Valley and the Karst. In 2023, the results of the project were presented as an exhibition suitable for touring, while in 2024 an accompanying programme to the exhibition was organised. The intent of the paper is to present the idea, the concept and the purpose of the project, the working methodology and its results, and to discuss the experience of participation and engagement in current initiatives of Slovenian professional museum organisations.

Key words: Goriški muzej, Kanal Ceramics Club, clay, ceramics, cultural heritage, participation, sustainable development, learning.